

การพัฒนาการบริหารจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์
จังหวัดนครนายก*

Development of Educational Welfare Management of Sangha Administrators
in Ongkharak District, Nakhon Nayok Province

¹พระอธิการเอนก นิสโก, พระมหาธงชัย สุนทรจาโร และ สมบัติ วงศ์กำแหง

¹Phra-atikan Anek Nisako, Phramaha Thogchai Sundaracaro
and Sombat Wongkamhaeng

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: graduatepolmbu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับ 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.834 กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 143 รูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา สรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.22) 2. ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ กับ การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.751^{**}$) 3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก 1) การจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ มีความร่วมมือกันทุกภาคส่วน 2) การสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ รัฐควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและลดภาระแก่ผู้ปกครอง 3) การสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ สร้างจิตสำนึกปลูกฝังคุณธรรมสร้างพลเมืองที่ดี 4) การสงเคราะห์แก่กุลแก่การศึกษาสถาบันการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษา ควรพัฒนาหลักสูตร บุคลากร และการวิจัย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: พระสังฆาธิการ; การบริหารจัดการ; การศึกษาสงเคราะห์

Abstract

This research aims to 1. Study the level 2. Study the relationship 3. To present the guidelines for promoting the development of educational welfare management in Ongkharak District, Nakhon Nayok Province. The research methodology is a mixed-methods research between quantitative research with a reliability value of 0.834 with a sample group of 143 monks. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient. Qualitative research collected data from 9 key informants or people using the descriptive content analysis technique. Summarized as an essay

The research results found that 1. The overall level of educational welfare management in Ongkharak District, Nakhon Nayok Province was found to be at a high level ($\bar{x}=4.32$, $S.D.=0.22$) 2. The relationship between the promotion and support of educational welfare and the development of educational welfare management in Ongkharak District, Nakhon Nayok Province, overall, was positively related at a moderate level ($r=0.751^{**}$). 3. Guidelines for promoting the development of educational welfare management in Ongkharak District, Nakhon Nayok Province 1) Educational management as a school according to the national education plan, with cooperation from all sectors. 2) Providing assistance for children and the public to receive education in public or private educational institutions according to the national education plan, the state should support educational expenses and reduce the burden on parents. 3) Teaching morality to students in the school system according to the national education plan, creating awareness, instilling morality, creating good citizens. 4) Providing assistance and support for education, educational institutions or educational personnel should develop curricula, personnel, and research to improve the quality of education.

Keywords: Sangha Chief; Management; Educational Welfare

บทนำ

การจัดการงานของคณะสงฆ์ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความก้าวหน้าของพระพุทธศาสนา การมีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพและชัดเจนช่วยให้ศาสนายังคงอยู่และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง การบริหารที่ดีควรมีการกำหนดโครงสร้างและแนวทางที่เหมาะสม พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ให้แก

ผู้บริหารแต่ละระดับตามความสามารถ นอกจากนี้ ยังต้องส่งเสริมการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากต้องคำนึงถึงทั้งอำนาจรัฐและจารีตประเพณี เมื่อมีอธิกรณ์หรือข้อพิพาทเกิดขึ้น จึงต้องอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นกรอบในการจัดระเบียบการปกครอง เพื่อให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม และพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช นอกจากนี้ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ยังครอบคลุมหลายด้าน เช่น การปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ศาสนา สาธารณูปการ และสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การบริหารที่ดีจะช่วยให้กิจการคณะสงฆ์ดำเนินไปอย่างราบรื่น มีความมั่นคง และสร้างความศรัทธาให้กับพุทธศาสนิกชนในทุกกระดับ (กรมการศาสนา, 2540)

การศึกษาสงเคราะห์คือกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของพระภิกษุ สามเณร รวมถึงผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา เพื่อพัฒนาให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถเสริมสร้างความมั่นคงและความเจริญให้แก่สังคมและประเทศชาติ ในอดีต พระสงฆ์ไทยมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา แต่เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา บทบาทดังกล่าวจึงลดน้อยลง เหลือเพียงบทบาทในการสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ที่ยังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการกระจายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่เสมอภาค ซึ่งมีสาเหตุมาจากโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองที่กระจุกตัว รวมถึงการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียม ทำให้เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่ากลุ่มอื่น แม้รัฐบาลจะให้การศึกษานานาชาติฟรีหรือคิดค่าธรรมเนียมต่ำ แต่ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าหนังสือ อุปกรณ์การเรียน ค่าเดินทาง และค่าอาหารกลางวัน ทำให้เด็กบางคนต้องออกจากระบบการศึกษา หรือเข้าชั้นเรียนเนื่องจากขาดการสนับสนุน ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 และต่อมา รัฐบาลประสบปัญหาการจัดหารายได้ไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการด้านการศึกษา และทำให้การสนับสนุนทางการศึกษายังทวีความท้าทายมากขึ้น (สมพร เทพสิทธิ์, 2540)

การศึกษาสงเคราะห์มีเป้าหมายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและหลักธรรม โดยนอกจากการสนับสนุนในวัดหรือสถานศึกษาต่าง ๆ แล้ว ยังรวมถึงการจัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก การเชิญชวนเยาวชนเข้าศึกษาธรรมะ การเปิดสอนธรรมศึกษา และการอบรมโดยพระสงฆ์ในโรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาธรรมะในช่วงปิดเทอม รวมถึงการมอบทุนการศึกษาสงเคราะห์และการตั้งทุนนิธิเพื่อสนับสนุนการศึกษาอีกด้วย โดยมีวัดเป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมและความเชื่อ ซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หลายวัดได้รับเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาเพื่อนำมาสนับสนุนการศึกษา โดยจัดตั้งเป็นกองทุนหรือมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ อันเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและสนับสนุนระบบการศึกษาของรัฐอย่างต่อเนื่อง แม้บทบาทหลักของพระสงฆ์จะเป็นการศึกษาพระธรรมวินัยและเผยแผ่หลักคำสอน แต่ในด้านการสนับสนุนการศึกษาก็เป็นอีกบทบาทสำคัญที่แสดงถึงความห่วงใยในเยาวชนและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน (วุฒิชัย มลศิลป์, 2547)

จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อศึกษาระดับบทบาทของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ กับ บทบาทของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ และเพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมบทบาทของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ กับ การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรเป้าหมาย
ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 222 รูป (สำนักงานเลขานุการเจ้าคณะอำเภอองครักษ์, 2567)
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ ในอำเภอองครักษ์ จำนวน 143 คน
 - 2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัย ทำการสุ่มจากกลุ่มประชากร โดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (นิยมใช้ 0.05)
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 เมื่อแทนค่าสูตรข้างต้นจะได้

$$n = \frac{222}{1 + 222(0.05)^2}$$

$$n = 142.76$$

$$n = 143$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 143 รูป

3. การกำหนดวิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม ได้แก่ 1. การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Contents Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในรูปแบบของเทคนิคการวิเคราะห์ IOC (Index of Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบไม่น้อยกว่า 5 คน ได้ผลการหาค่า IOC ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงจากขั้นตอนการหาค่า IOC แล้วไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยหรือพื้นที่ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Try out) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.834

3.2 วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงเจ้าคณะตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมา ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง การลงรหัส และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย โดย 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (สิน พันธุ์พินิจ, 2557)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน 9 รูปหรือคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ บทบาทของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

3.2 ทำการนัดวัน เวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

3.3 นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการ ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ ทำการถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ จำแนกเป็นประเด็น แล้วเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4.2 วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

4.3 สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม

(n=143)

การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ ใน อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1) ด้านการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ	4.35	0.30	มาก
2) ด้านการสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาใน สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ	4.31	0.33	มาก
3) ด้านการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตาม แผนการศึกษาชาติ	4.32	0.32	มาก

4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ

บุคลากรทางการศึกษา	4.27	0.31	มาก
โดยภาพรวม	4.32	0.22	มาก

จากตารางที่ 1 พระสงฆ์มีระดับการบริหารจัดการด้านการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

(n=143)

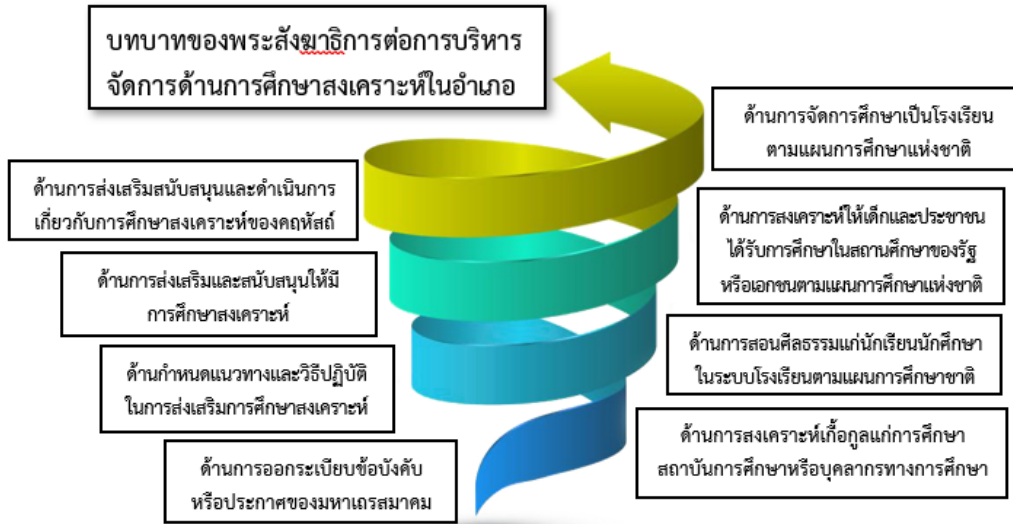
ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ρ)				
	Y1	Y2	Y3	Y4	Total Y
X1	-0.014	0.165*	0.244**	0.178*	0.210*
X2	0.240**	0.093	0.240**	0.237**	0.291**
X3	0.509**	0.336**	1.000**	0.374**	0.803**
X4	0.324**	0.161	0.374**	1.000**	0.669**
Total X	0.393**	0.294**	0.713**	0.678**	0.751**

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (2 tailed)

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($r=0.751^{**}$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการส่งเสริมผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก 1) การจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ มีความร่วมมือกันทุกภาคส่วน 2) การส่งเสริมให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ รัฐควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและลดภาระแก่ผู้ปกครอง 3) การสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ สร้างจิตสำนึกปลูกฝังคุณธรรมสร้างพลเมืองที่ดี 4) การส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษา ควรพัฒนาหลักสูตร บุคลากรและการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

แผนภาพที่ 1 : องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

พระสงฆ์มีการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก โดยดำเนินงานใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ การจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสนับสนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรมและโรงเรียนสามัญที่ดำเนินการโดยวัด ด้วยความร่วมมือจากคฤหัสถ์และองค์กรภาครัฐ ด้านการสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษา โดยจัดหาทุนการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้อของเยาวชน ด้านการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในโรงเรียน โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสอนศีลธรรมเข้าสอน และด้านการสนับสนุนสถาบันการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา โดยพัฒนาครูพระสอนศีลธรรมและส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทั้งนี้ ทุกด้านล้วนบูรณาการร่วมกับคฤหัสถ์และมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้การศึกษาสงเคราะห์มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. พระสงฆ์มีระดับการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์ทัตพล จันทวิโส (แฝงปาน) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเทพมงคลรังษี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 246 คน โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.872 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอภิชาติ ยตินธโร (บุญรักษ์) (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x=3.83$, $S.D.=0.74$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ($x=3.74$, $S.D.=0.79$) รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง ($x=3.81$, $S.D.=0.89$) และน้อยที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ($x=3.89$, $S.D.=0.97$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ กับการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($r=0.751^{**}$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระชยพล กลยาโณ (ศิริ) (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีผลให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวีระธรรมานุสิฐ (วีรพล ธรรมปาโล) (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ ตำแหน่งพระสังฆาธิการ อายุ จำนวนพรรษา ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาทางธรรม และระดับการศึกษาทางเปรียญธรรม โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก 1) การจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ มีความร่วมมือกันทุกภาคส่วน 2) การสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ รัฐควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและลดภาระแก่ผู้ปกครอง 3) การสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ สร้างจิตสำนึกปลูกฝังคุณธรรมสร้างพลเมืองที่ดี 4) การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษาสถาบันการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษา ควรพัฒนาหลักสูตร บุคลากร และการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์ (ภุชญ์ตถคุณ สุขเมธ) (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ด้านการตั้งทุนเพิ่มทุนการศึกษาในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการจัดการในการตั้งทุนและเพิ่มทุนการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี การพัฒนาการจัดการในการตั้งทุนและเพิ่มทุนการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี ปัญหาส่วนใหญ่ของวัดในการดำเนินงานด้านการตั้งทุนและเพิ่มทุนการศึกษาสงเคราะห์ คือ นโยบายการทำงานขาดแผนงาน การจัดการที่ไม่เหมาะสมกับงานและการกระจายงาน การอนุเคราะห์ส่งเสริมในด้านการศึกษาสงเคราะห์ ให้แก่ชุมชนไม่ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมถึงการจัดกิจกรรมด้านส่งเสริมในงานการศึกษาสงเคราะห์ให้แก่ชุมชน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูอรุณธรรมภาณี (นพปภูล คุตตวโร) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า 1) ด้านการฝึกอบรม ได้แก่ กำหนดเกณฑ์คัดเลือก พระต้นแบบ เพื่อยกย่องเป็น

แบบอย่างในพัฒนาพระ ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางศีลธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน จัดระบบเต็มรูปแบบให้มีความชัดเจน ยอมรับและสนับสนุนให้เป็นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การศึกษา ได้แก่ ระดมผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้จัดทำคู่มืออย่างเป็นระบบและติดตามสอบถามให้มีความรู้ให้ทันต่อความต้องการอย่างแท้จริง 3) การพัฒนา ได้แก่ ผลจากการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ปรากฏชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนที่ได้รับโอกาสเข้าเรียนกับพระ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนสอบธรรมศึกษาและได้นักธรรม ตรี โท เอก จำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

พระสังฆาธิการมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการศึกษาในหลายมิติ ทั้งการสนับสนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรมและโรงเรียนสามัญที่ดำเนินการโดยวัด เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแนวทางของมหาเถรสมาคม นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเด็กและประชาชนให้เข้าถึงการศึกษา ผ่านการจัดหาทุนการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้ของเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กด้อยโอกาส พร้อมทั้งมีการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนในระบบโรงเรียนด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งพระสอนศีลธรรมเข้าสอน รวมถึงการกำกับดูแลหลักสูตรให้เหมาะสมตามหลักการของมหาเถรสมาคม อีกทั้งยังสนับสนุนการพัฒนาครูพระสอนศีลธรรม และส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือจากทุกฝ่ายและองค์กรภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- 1) คณะสงฆ์ ควรทำ MOU กับหน่วยงานของรัฐในการบริหารจัดการงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ในระดับชาติ ระดับหน ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับวัด
- 2) คณะสงฆ์ ควรประสานร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐจัดการศึกษาสงเคราะห์กับและการพัฒนาการศึกษาสงเคราะห์
- 3) คณะสงฆ์ ควรอบรมส่งเสริมเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรทางการศึกษา และจัดสรรสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างสื่อการสอนที่ทันสมัยแก่โรงเรียนการกุศลของวัด

References

- กรมการศาสนา. (2540). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยการคณะสงฆ์และการพระศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.
- พระครูวีระธรรมานุสิฐ (วีรพล ธมมปาโล). (2554). *บทบาทของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภองครักษ์หรืออยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ]. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์ (ถุขสิทธิ์ ฤทธิเดช). (2559). *การพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ด้านการตั้งทุน
เพิ่มทุนการศึกษาในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี*. [ดุขสิทธิ์ ฤทธิเดช]. บัณฑิต
บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ]. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูอรุณธรรมภาณี (นพปฎล คุตตวโร). (2558). *รูปแบบการพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3*. [ดุขสิทธิ์ ฤทธิเดช]. บัณฑิต
บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ]. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- พระชยพล กลยาโณ (คีรี). (2566). *บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์
(เฉลิม อินทวิไล)*. [สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ].
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์ทัตพล จันทวิไล (แสงปาน). (2558). *บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการจัดการเรียนการสอนใน
โรงเรียนเทพมงคลรังษี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ]. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอภิชาติ ยตินธโร (บุญรักษา). (2567). *บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในอำเภอพุทธไธสง
จังหวัดบุรีรัมย์*. [สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ].
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วุฒิชัย มลศิลป์. (2547). *การปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ 5*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่ง
ประเทศไทย.
- สมพร เทพสิทธิ์. (2540). *การพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพมหานคร: จีระวิชาการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการเจ้าคณะอำเภอองครักษ์. *ข้อมูลสถิติพระสงฆ์ในอำเภอองครักษ์*. นครนายก: สำนักงาน
เลขาธิการเจ้าคณะอำเภอองครักษ์.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2557). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิสซิ่ง จำกัด.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo: Aoyama Gakuin University.